

Naučni skup sa međunarodnim učešćem
Južnoslovenska avangarda i kasna avangarda između Istoka i Zapada
(drama, pozorište, film)
12 - 15. decembar 2007.
Fakultet dramskih umetnosti, Beograd

Avangardni pravci, kao dominantni umetnički pravci u evropskoj i svetskoj kulturi XX veka, ma koliko se međusobno razlikovali imaju zajedničku crtu, a to je ponovno iščitavanje kulturnog nasleđa, bilo da je reč o rekonstrukciji, dekonstrukciji ili poetici osporavanja. Koliko su, međutim, ti procesi posebni, a koliko povezani i uslovljeni međusobnim uticajima, pitanje je koje je pokrenuo ovaj skup u cilju sagledavanja sopstvenog učešća u zajedničkom arealu evropskog kulturnog polja.

Geopolitički položaj južnoslovenskog prostora kao pograničnog i međuprostora u najširem smislu između istočne i zapadne civilizacije, bitno je uticao na njegovu kulturnu nadogradnju, koja je, s jedne strane, u biti (jezički, religijski, mitološki) vezana za opšteslovensko, vizantijsko ali i orijentalno kulturno nasleđe, a s druge strane otvorena ka zapadnoevropskim kulturnim modelima. Svojevrсна „razapetost“ između Istoka i Zapada nametnuta slobodi ličnog izraza kao ograničavajući faktor zapravo se u procesu njenog prevladavanja pokazala kao pogodno tle za otkrivanje sopstvenog kulturnog identiteta. U prvoj polovini dvadesetog veka novostvorena državna zajednica jugoslovenskih naroda otvorila je nove puteve i nove perspektive kulturnog povezivanja, na čiju specifičnost je uticao i dolazak velikog broja umetnika i kulturnih radnika iz raspadnutog carstva Ruske imperije. Domaći nadrealizam, dadaizam, zenizam reflektovali su svakako francuski nadrealizam, nemački dadaizam i ekspresionizam, umetnost nove stvarnosti, ali su imali i priliku neposrednog kontakta sa bogatim nasleđem ruske moderne, čiji je uticaj zapravo najsnažniji bio u oblasti pozorišne umetnosti.

U kojoj meri se mogućnost protoka kulturnih informacija odrazila na stvaranje sopstvenog kulturnog identiteta i posebnost umetničkog izraza, kakav je u tom smislu doprinos južnoslovenske umetnosti evropskoj istoriji kulture, još je jedno pitanje, koje se postavlja projektom planiranog skupa.

Program naučnog skupa obuhvatio je sledeće teme: Južnoslovensku avangardu, o delima i autorima, Zapadni i ruski modernizam na južnoslovenskim prostorima, Nemački ekspresionizam i umetnosti nove stvarnosti, u slovenskom i južnoslovenskom kontekstu, Francuski nadrealizam u slovenskom i južnoslovenskom kontekstu, Ruske avangardne pravce i južnoslovensku avangardu, Modernizam i avangardu u stvaralaštvu ruske emigracije i sličnosti i razlike avangardnih procesa, kao i njihovu refleksiju na južnoslovenskim prostorima u vreme kasne avangarde.